

Sygn. akt VII U 1124/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2013 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA w SO Ewa Downar- Zapolska

Protokolant: st. sekr. sądowy Małgorzata Wronkowska

po rozpoznaniu w dniu 6 maja 2013 r. w Gdańsku

sprawy A. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania A. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 16 sierpnia 2011 r. nr (...)

1. oddala odwołanie,

2. wniosek ubezpieczonego o przeliczenie podstawy zgłoszony w piśmie z dnia 28 sierpnia 2009 r. dotyczący przeliczenia emerytury według zarobków uzyskanych w 2008 r. przekazuje Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. do rozpoznania.

Sygn. akt VII U 1124/12

UZASADNIENIE

W dniu 28 sierpnia 2009 r. ubezpieczony A. K. złożył wniosek o przeliczenie podstawy emerytury z uwzględnieniem lat 1988-1989 i 2008 r. na podstawie zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (wynagrodzenie zastępcze) z dnia 27 sierpnia 2009 r. wystawionego przez likwidatora (...) Spółdzielni Pracy Produkcyjno-Usługowej (...) w likwidacji J. B.. Z uwagi na wskazany w zaświadczeniu urlop bezpłatny od 9 lutego 1988 r. do 15 listopada 1989 r. ubezpieczony został wezwany do dostarczenia kontraktu za ten okres.

W dniu 28 września 2009 r. wnioskodawca przedłożył zaświadczenie (...) Agencji (...) z 8 listopada 2002 r. i na tej podstawie decyzją z dnia 13 października 2009 r. ZUS doliczył okresy zatrudnienia za pośrednictwem (...) Agencji (...), odmawiając jednocześnie uwzględnienia zarobków skazanych w zaświadczeniu z 27 sierpnia 2009 r., wskazując, iż do wystawiania zaświadczeń potwierdzających wysokość zarobków zobowiązane są zakłady pracy lub ich następcy prawni, a to zaświadczenie nie spełnia wymogów formalnych.

W dniu 2 sierpnia 2011 r. A. K. złożył bezpośrednio do Sądu Okręgowego w Gdańsku pismo zatytułowane odwołanie, w którym wniósł o ponowne przeliczenie emerytury poprzez uwzględnienie zarobków za lata 1988, 1989 i 2008.

Decyzją z dnia 16 sierpnia 2011 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił A. K. przeliczenia podstawy wymiaru przyjmując wynagrodzenie zastępcze na podstawie zaświadczenia wystawione przez likwidatora od 1 marca 2003 r.

W piśmie z dnia 24 lutego 2012 r., potraktowanym jako odwołanie od powyższej decyzji, ubezpieczony zwrócił się ponownie rozpatrzenie sprawy zgodnie z jego wnioskiem z 28 sierpnia 2009 r. i przyznanie od tej daty wyrównania emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 2 kwietnia 2012 r. pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując stanowisko przedstawione w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca A. K., urodzony w dniu (...), w okresie od 1 września 1987 r. do 15 listopada 1989 r. był zatrudniony w (...) Spółdzielni Pracy Produkcyjno-Usługowej (...) jako specjalista ds. przygotowania produkcji. W okresie zatrudnienia w w/w Spółdzielni, od dnia 9 lutego 1988 otrzymał dwuletni urlop bezpłatny celem zatrudnienia na statkach obcych bander.

Wnioskiem z dnia 28 sierpnia 2009 r. A. K. domagał się przeliczenia emerytury z uwzględnieniem lat 1989, 1989 r. i 2008 r. Ubezpieczony jednocześnie przedłożył zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (wynagrodzenie zastępcze) z dnia 27 sierpnia 2009 r. podpisane przez J. B. – likwidatora (...) Spółdzielni Pracy Produkcyjno-Usługowej (...)

dowód: świadectwo pracy z (...) Spółdzielni Pracy Produkcyjno-Usługowej (...) z dnia 15.11.1989 r. – k. 19 akt emerytalnych, wniosek z 28.08.2009 r. k. 195 akt emerytalnych,

Decyzją z dnia 16 sierpnia 2011 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił A. K. „przeliczenia podstawy wymiaru przyjmując wynagrodzenie zastępcze na podstawie zaświadczenia wystawionego przez likwidatora od 1 marca 2003 r.”, wskazując, iż zgodnie z uregulowaniami rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. nr 10 poz. 49 ze zm.), jak również rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobku są zaświadczenia zakładów pracy, pracodawców lub innych płatników składek, legitymacje ubezpieczeniowe lub inne dokumenty na podstawie których można ustalić wysokość tego zarobku, tymczasem wskazano, iż zaświadczenie przedłożone przez ubezpieczonego miało charakter nieformalny.

okoliczności bezsporne, vide: decyzja pozwanego z dnia 16.08.2011 r. – k. 248 akt ubezpieczeniowych

Hipotetyczną decyzją z 4 marca 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych dokonał ponownego ustalenia wskaźnika wysokości świadczenia na poziomie 96,00 %, wskazując, iż do ustalenia podstawy wymiaru przyjęto zarobki z 20 lat kalendarzowych tj. z lat 1965-1982 r., rok 1992 oraz rok 2008.

Vide: pismo procesowe pozwanego wraz z decyzją z 4.03.2012 r. k. 71-76 akt sprawy

Ubezpieczony zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 27 sierpnia 2009 r. wypełnił sam, dając je do podpisania likwidatorowi (...) Spółdzielni Pracy Produkcyjno-Usługowej (...). Ubezpieczony wyliczenia kwot wskazanych w tym zaświadczeniu dokonał z pomocą innej osoby, znającej się na sprawach kadrowych, na podstawie ostatnich zarobków ubezpieczonego w spółdzielni przez skorzystaniem z urlopu bezpłatnego.

dowód: wyjaśnienia ubezpieczonego k. 79-80 akt sprawy, zeznania świadka J. B. k. 63-34 akt sprawy

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach niniejszej sprawy oraz w aktach pozwanego organu ubezpieczeniowego, albowiem ich autentyczność i rzetelność nie była kwestionowana w toku

postępowania, w związku z czym Sąd również nie znalazł podstaw do podważenia ich wiarygodności z urzędu, a także na podstawie wyjaśnień ubezpieczonego złożonych na rozprawie w dniu 6 maja 2013 r. oraz zeznań świadka J. B., które Sąd uznał za wiarygodne.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

W świetle poczynionych ustaleń faktycznych odwołanie ubezpieczonego A. K. nie jest zasadne i jako takie nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 535, poz. 1227 ze zm.) podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 tego przepisu przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (art. 15 ust. 6 ustawy).

Stosownie zaś do treści art. 15 ust. 2a cytowanej wyżej ustawy, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

Ciężar dowodu wykazania wysokości zarobków w wysokości przekraczającej minimalne wynagrodzenie za okresy, które winny być zdaniem strony skarżącej, uwzględnione do podstawy wymiaru emerytury, obciążał ubezpieczonego, zgodnie z przepisem art. 232 k.p.c. w związku z art. 116 ust. 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Wskazać również trzeba, iż zgodnie z przepisami § 21 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Dodać przy tym należy, iż zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego w postępowaniu sądowym nie obowiązuje ograniczenie co do środków dowodowych stwierdzających wysokość zarobków lub dochodów stanowiących podstawę wymiaru emerytury lub renty określone w § 20 cyt. Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 – sygn. akt II UKN 186/97, OSN – 1998/11/342). Podkreślić jednak należy, iż w sprawach emerytalno – rentowych wyliczenie wysokości świadczenia może nastąpić jedynie na podstawie zarobków faktycznie otrzymanych i to tych, od których istniał obowiązek odprowadzania składki na ubezpieczenie społeczne, co wynika jednoznacznie z treści art. 15 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Ubezpieczony domagał się przeliczenia podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem lat 1988, 1989 oraz 2008, na podstawie wynagrodzenia zastępczego, przedkładając jedynie sporne zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 27 sierpnia 2009 r., podpisane przez likwidatora (...) Spółdzielni Pracy Produkcyjno-Usługowej (...). W toku postępowania przed sądem w niniejszej sprawie ubezpieczony oświadczył, iż wypełnił je sam na podstawie swoich ostatnich zarobków otrzymywanych przez skorzystaniem z urlopu bezpłatnego. Ubezpieczony nie przedłożył żadnych innych dokumentów, a także nie był w stanie wskazać osób zatrudnionych na takim samym stanowisku w spółdzielniach, które mogłyby wskazać wysokość zarobków w spornym okresie.

Wobec powyższego należy stwierdzić, iż ubezpieczony w żaden sposób nie wykazał przed Sądem wadliwości zaskarżonej decyzji. Z całą pewnością nie jest możliwe przeliczenie podstawy wymiaru na podstawie zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 27 sierpnia 2009 r., albowiem dokument ten dokumentem prywatnym i nieformalnym, nie spełniającym wymagań przewidzianych prawem (§21 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412) dla wykazania wysokości wynagrodzenia na potrzeby ustalenia wysokości świadczeń emerytalno-rentowych.

Raz jeszcze w tym miejscu należy podkreślić, że to na ubezpieczonym spoczywa obowiązek przedłożenia w organie rentowym dokumentów niezbędnych nie tylko do przyznania prawa do świadczenia, ale również mających wpływ na jego wysokość (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2001 r. II UKN 297/00, Lex 48122). Sąd, rozpoznając niniejszą sprawą, uznał iż ubezpieczony A. K. nie wywiązał się z tego obowiązku w zakresie okresu za lata 1988 i 1989 – w związku z czym końcowe stanowisko pozwanego odnośnie nieuwzględnienia spornych okresów do wyliczenia podstawy wymiaru emerytury Sąd uznał za słuszne i uzasadnione.

Wykrycie prawdy przez sąd ogranicza się w zasadzie do przeprowadzenia dowodów zgłoszonych przez strony, bowiem na nich spoczywa ciężar dowodu (art. 6 k.c.), zasada prawdy materialnej nie może bowiem przekreślać kontradykcyjności procesu, gdyż – ciężar wskazania niezbędnych dowodów spoczywa przede wszystkim na stronach procesowych. Działanie sądu z urzędu i przeprowadzenie dowodu niewskazanego przez stronę jest po uchyleniu art. 3 § 2 k.p.c. dopuszczalne tylko w wyjątkowych sytuacjach procesowych oraz musi wynikać z opartego na zobiektywizowanej ocenie przekonania o konieczności jego przeprowadzenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07 grudnia 2010 r. w sprawie I BU 8/10, Lex nr 785642). Podobne stanowisko zajął także Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 28 czerwca 2001 r. zapadłym w sprawie o sygn. akt III AUa 2588/00, w wyroku z dnia 23 października 2001 r. w sprawie o sygn. akt III AUa 377/01 oraz w wyroku z dnia z dnia 12 grudnia 2000 r. w sprawie o sygn. akt III AUa 1540/00.

Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela w pełni pogląd zaprezentowany przez Sąd Najwyższy oraz Sąd Apelacyjny w cytowanych wyżej wyrokach.

Podsumowując wskazać należy, iż nie można było spornych okresów przyjąć do wyliczenia podstawy wymiaru emerytury ubezpieczonego A. K., albowiem z uwagi na brak innych dowodów nie było możliwości zweryfikowania twierdzeń ubezpieczonego. Za dostateczny dowód na te okoliczności nie można było również uznać jedynie wyliczeń ubezpieczonego – jako osoby bezpośrednio zainteresowanej wynikiem sprawy – bez poparcia ich innymi dowodami, nie pochodzącymi od ubezpieczonego jako strony postępowania.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia i rozważania stwierdzić należy, że zaskarżoną decyzją ZUS zasadnie odmówiono ubezpieczonemu A. K. przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia w oparciu o zastępcze wynagrodzenie za lata 1988 i 1989. W związku z tym Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. w związku z cytowanymi wyżej przepisami w punkcie 1 wyroku oddalił odwołanie ubezpieczonego od zaskarżonej decyzji ZUS z dnia 16 sierpnia 2011 r.

Natomiast co do wniosku ubezpieczonego w zakresie przeliczenia podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem zarobków uzyskanych w 2008 r., zgłoszonego w piśmie z 28 sierpnia 2009 r., należy wskazać iż do dnia dzisiejszego nie został on merytorycznie rozpoznany.

Zgodnie z treścią art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. Sąd nie może rozpoznać żądania, które nie jest przedmiotem zaskarżonej decyzji. W zakresie powyższego żądania, pozwany w dniu 4 marca 2012 r. wydał jedynie decyzję hipotetyczną i dlatego jego wniosek w tym zakresie podlega przekazaniu Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w celu jego merytorycznego rozpoznania, o czym orzeczono w punkcie 2 wyroku.

SSA w SO Ewa Downar-Zapolska